

Svet
Evropske unije

Bruselj, 20. december 2023
(OR. en)

16270/23

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0445 (NLE)

ENER 668
CLIMA 620
CONSOM 454
TRANS 561
AGRI 777
IND 658
ENV 1434
COMPET 1213
FORETS 204

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: UREDBA SVETA o spremembi Uredbe (EU) 2022/2577 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov

UREDBA SVETA (EU) .../...

z dne ...

**o spremembi Uredbe (EU) 2022/2577
o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov**

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 122(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Z Uredbo Sveta (EU) 2022/2577¹ so bili uvedeni nujni in ciljno usmerjeni ukrepi za pospešitev uvajanja obnovljivih virov energije. Uvajanje energije iz obnovljivih virov v Uniji lahko znatno prispeva k ublažitvi posledic energetske krize, saj krepi zanesljivost oskrbe v Uniji, zmanjšuje nestanovitnost trga in znižuje cene energije. Ker so bili dolgotrajni in zapleteni postopki izdaje dovoljenj ključna ovira, ki je negativno vplivala na hitrost in obseg naložb v obnovljive vire energije in z njimi povezano infrastrukturo, je bil namen Uredbe (EU) 2022/2577 uvesti dodatne nujne in ciljno usmerjene ukrepe za takojšnjo pospešitev nekaterih postopkov izdaje dovoljenj, ki se uporabljajo za posebne tehnologije energije iz obnovljivih virov in za vrste projektov, ki imajo največji potencial za hitro uvedbo, da bi se ublažile posledice energetske krize. Uredba (EU) 2022/2577 se bo uporabljala do 30. junija 2024.

¹ Uredba Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, 29.12.2022, str. 36).

- (2) 20. novembra 2023 je začela veljati Direktiva (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta², ki spreminja Direktivo (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta³ ter uvaja spremembe zakonodajnega okvira, s katerim se ureja področje energije iz obnovljivih virov do leta 2030 in po tem, vključno z določbami za racionalizacijo postopkov izdaje dovoljenj, ki se uporabljajo za projekte na področju energije iz obnovljivih virov. Nekateri ukrepi, uvedeni z Uredbo (EU) 2022/2577, so bili z Direktivo (EU) 2023/2413 vključeni tudi v Direktivo (EU) 2018/2001. Vendar v Direktivo (EU) 2023/2413 niso bili preneseni nekateri bolj izjemni ukrepi iz Uredbe (EU) 2022/2577, kar je odražalo izjemno in začasno naravo teh ukrepov. Namesto tega je bila z navedeno direktivo uvedena stabilna in dolgoročna trajna ureditev za pospešitev postopkov izdaje dovoljenj, ki določa namenske faze in postopke, za katere je potrebno daljše obdobje izvajanja. Države članice morajo Direktivo (EU) 2023/2413 prenesti v nacionalno pravo do 21. maja 2025, razen nekaterih določb, ki urejajo postopke izdaje dovoljenj, katerih datum prenosa je bolj zgodaj, in sicer 1. julij 2024, kar je takoj po datumu konca veljavnosti Uredbe (EU) 2022/2577. Ko bo Direktiva (EU) 2023/2413 prenesena, bodo za projekte na področju energije iz obnovljivih virov veljale določbe o racionalizaciji postopkov izdaje dovoljenj, ki jih uvaja.

² Direktiva (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (UL L, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

³ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

- (3) Na podlagi Uredbe (EU) 2022/2577 je Komisija do 31. decembra 2023 opravila pregled navedene uredbe z vidika sprememb pri zanesljivosti oskrbe in cenah energije ter potrebe po nadaljnjem pospeševanju uvajanja energije iz obnovljivih virov ter Svetu predložila poročilo o glavnih ugotovitvah tega pregleda. Komisija je na podlagi navedenega pregleda predlagala, da bi bilo treba veljavnost nekaterih določb navedene uredbe podaljšati.
- (4) Komisija je v poročilu z dne 28. novembra 2023 o pregledu Uredbe Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o določitvi okvira za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov ugotovila, da so pogoji za podaljšanje veljavnosti Uredbe (EU) 2022/2577 izpolnjeni, ter predlagala podaljšanje izbranih ukrepov, ki imajo največji potencial za pospešitev uvajanja obnovljivih virov energije in se razlikujejo od ukrepov iz Direktive (EU) 2018/2001, ter za katere se zdi, da prinašajo pomembno pospešitev postopka izdajanja dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in za povezano omrežno infrastrukturo ali imajo velik potencial za to. Upoštevano je bilo, da so bile z Direktivo (EU) 2023/2413 v Direktivo (EU) 2018/2001 uvedene nekatere določbe za racionalizacijo postopkov izdaje dovoljenj, ki se uporabljajo za projekte na področju energije iz obnovljivih virov, vključno s pravili o enakih ali podobnih temah, kot so tiste, zajete v Uredbi (EU) 2022/2577. Prav tako je bilo upoštevano, da je treba pravila o izdajanju dovoljenj, uvedena z Direktivo (EU) 2023/2413, razen pravil v zvezi z območji za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije na podlagi členov 15c in 16a navedene direktive, prenesti do 1. julija 2024, kar je takoj po datumu konca veljavnosti Uredbe (EU) 2022/2577.

- (5) Od začetka veljavnosti Uredbe (EU) 2022/2577 sta se raven pripravljenosti na trgu električne energije in zanesljivost oskrbe v Uniji izboljšali. Vendar še vedno obstajajo resna tveganja za zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji. Razmere na svetovnem trgu plina ostajajo zelo zaostrene. Cene plina so še vedno precej višje kot pred krizo, kar neizogibno vpliva na kupno moč državljanov Unije in konkurenčnost podjetij v Uniji. Razmere še poslabšuje visoka nestanovitnost trga, ki je med drugim posledica geopolitičnih napetosti. Nedavni primeri znatne nestanovitnosti cen poleti in jeseni 2023, ko so se zaradi dogodkov, kot so bile stavka v avstralskih obratih za utekočinjeni zemeljski plin, kriza na Bližnjem vzhodu ali motnje na plinovodu Balticconnector, cene v nekaj tednih zvišale za več kot 50 %, kažejo, da so trgi še vedno krhki in ranljivi tudi za razmeroma majhne pretrese za ponudbo in povpraševanje. V takih razmerah lahko strah pred pomanjkanjem – tudi zaradi osamljenega dogodka – sproži negativne sistemske odzive po vsej Uniji z resnimi posledicami za cene energije. Poleg tega je zaradi znatnega zmanjšanja uvoza plina po plinovodih iz Rusije v zadnjem letu razpoložljivost oskrbe s plinom v Uniji veliko manjša kot v obdobju pred krizo. Ob upoštevanju trenutnih ravni uvoza plina po plinovodih naj bi Unija iz Rusije prejela približno 20 milijard kubičnih metrov plina, kar je približno 110 milijard kubičnih metrov manj kot leta 2021. Zato še vedno obstaja resno tveganje, da bi v Uniji prišlo do pomanjkanja plina.

- (6) Razmere na svetovnih trgih plina so še vedno zelo zaostrene in tako naj bi ostalo še nekaj časa. Kot ugotavlja Mednarodna agencija za energijo (IEA) v svojem srednjeročnem poročilu o plinu za leto 2023, se je svetovna oskrba z utekočinjenim zemeljskim plinom v letih 2022 (za 4 %) in 2023 (za 3 %) le rahlo povečala. IEA v svojih svetovnih energetske napovedih za leto 2023 pričakuje, da bodo tržna ravnovesja v bližnji prihodnosti ostala negotova kljub dejstvu, da bodo nove zmogljivosti utekočinjenega zemeljskega plina na voljo od leta 2025.
- (7) Te izjemno težke razmere otežujejo tudi številna dodatna tveganja, med katerimi so morebitno povečanje povpraševanja po utekočinjenem zemeljskem plinu v Aziji, ki bi povzročilo manjšo razpoložljivost plina na svetovnem trgu plina, hladna zima, zaradi katere bi se lahko povpraševanje po plinu povečalo za do 30 milijard kubičnih metrov, ter ekstremne vremenske razmere, ki bi lahko vplivale na skladiščenje električne energije iz hidroelektrarn in proizvodnjo jedrske energije zaradi nizkih vodostajev, kar bi posledično povzročilo večje povpraševanje po proizvodnji električne energije z zgorevanjem plina, Ter dodatne motnje v kritični infrastrukturi, kot je bila sabotaza plinovoda Severni tok septembra 2022 ali motnje na plinovodu Balticconnector oktobra 2023, ter poslabšanje geopolitičnih razmer, zlasti v državah in regijah, ki so pomembne za zanesljivo oskrbo z energijo v Uniji, kot so Ukrajina, Azerbajdžan in Bližnji vzhod.

- (8) Glede na trenutno zaosterno ravnovesje med ponudbo in povpraševanjem bi lahko tudi majhne motnje v oskrbi z energijo močno vplivale na cene plina in električne energije ter povzročile resno in trajno škodo za evropsko gospodarstvo, kar vpljiva na njegovo konkurenčnost in povzroča trajno škodo državljanom Unije. Zaradi trenutnih razmer je torej celotna Unija izpostavljena tveganju pomanjkanja energije in visokih cen energije.
- (9) Pospešeno uvajanje energije iz obnovljivih virov je bilo ključni element strategije Unije za reševanje energetske krize, prav tako pa je bistveno prispevalo k večji zanesljivosti oskrbe in zaščiti potrošnikov pred nestanovitnostjo cen, saj je zmanjšalo skupno povpraševanje po plinu v Uniji. IEA je v posodobitvi trga obnovljivih virov energije iz junija 2023 z naslovom „Koliko denarja evropski potrošniki varčujejo z obnovljivimi viri energije?“ ocenila, da bi bile brez dodatnih nameščenih zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov v letu 2022 povprečne veleprodajne cene električne energije na vseh evropskih trgih višje za 8 %. V letu 2022 je večja proizvodnja električne energije iz obnovljivih virov nadomestila približno 107 TWh proizvodnje električne energije iz fosilnih goriv, kar ustreza približno 10 milijardam kubičnih metrov plina, to pa je po ocenah privedlo do prihrankov v višini več kot 10 milijard EUR.

- (10) Poročilo Komisije je pokazalo, da je Uredba (EU) 2022/2577 kljub omejenemu obdobju veljavnosti pozitivno prispevala k pospešitvi uvajanja obnovljivih virov energije v Uniji, zlasti z racionalizacijo postopkov, ki se uporabljajo za posebne postopke izdaje dovoljenj, in s povečanjem politične ozaveščenosti o pomenu pospešitve postopka izdaje dovoljenj za obnovljive vire energije. Večina učinkov navedene uredbe bo sicer vidna šele v prihodnjih mesecih, a prvi razpoložljivi podatki o proizvodnji in uvajanju energije iz obnovljivih virov in z njo povezanih infrastrukturnih projektov ter potopku izdajanja dovoljenj v ta namen v obdobju po začetku veljavnosti Uredbe (EU) 2022/2577 kažejo na pospešitev, vsaj v nekaterih državah članicah. Po podatkih Eurostata je bila v Uniji v prvi polovici leta 2023 proizvodnja energije iz obnovljivih virov rekordno visoka, s čimer so bile nadomeščene dodatne količine plina. V poročilu Komisije je poudarjen tudi pozitiven razvoj v smislu povečanja uvajanja energije iz obnovljivih virov v mesecih po začetku veljavnosti Uredbe (EU) 2022/2577. Po začetnih podatkih industrije je Unija v treh četrletjih leta 2023 namestila več sončnih fotovoltaičnih zmogljivosti kot v celotnem letu 2022. V več državah članicah so se znatno povečale tudi zmogljivosti za proizvodnjo vetrne energije. Iz razpoložljivih podatkov, zbranih v poročilu Komisije, je poleg tega razvidno, da je bilo v nekaterih državah članicah od začetka veljavnosti Uredbe (EU) 2022/2577 zaznati dvomestno povečanje števila dovoljenj, izdanih za projekte na področju energije iz obnovljivih virov. Vsaj v eni državi članici pospešeno postopek izdajanja dovoljenj koristi tudi omrežnim projektom, ki so pomembni za večji prodor obnovljivih virov energije, ter ki se skupaj raztezajo na več kot 2 000 km.

- (11) Glede na to, da še vedno obstajajo tveganja v zvezi z oskrbo z energijo in cenami energije, bo hitrejše uvajanje projektov na področju energije iz obnovljivih virov še naprej potrebno tudi v določenem obdobju po koncu junija 2024, da se postopoma nadomesti še preostali uvoz ruskega plina. Jasno je, da bi večji delež energije iz obnovljivih virov še okrepil odpornost Unije. Poleg tega bi večja hitrost uvajanja obnovljivih virov energije prinesla obsežnejše pozitivne učinke na odpornost Unije, zanesljivost oskrbe z energijo, cene energije in neodvisnost od ruskih fosilnih goriv.

- (12) Zaradi nujnih in še vedno nestabilnih razmer na področju energije, s katerimi se sooča Unija, je treba podaljšati uporabo nekaterih določb Uredbe (EU) 2022/2577, in sicer določb, ki imajo največji potencial za takojšnjo pospešitev uvajanja obnovljivih virov energije in se razlikujejo od določb Direktive (EU) 2018/2001, da se s podaljšanjem uporabe Uredbe (EU) 2022/2577 ne bi podvajala navedena direktiva. Navedeni ukrepi vključujejo ustrezne zaščitne ukrepe za zagotovitev varstva okolja v obliki posebnih pogojev za njihovo uporabo. Ukrepi, vključeni v Direktivo (EU) 2018/2001, se uporabljajo vzporedno s to uredbo in tako njene določbe za omejeno časovno obdobje dopolnjujejo z dodatnimi nujnimi ukrepi. Z nepodaljšanjem uporabe Uredbe (EU) 2022/2577 bi povzročili tveganje upočasnitve izdajanja dovoljenj za obnovljive vire energije in z njimi povezano infrastrukturo ter njihovega uvajanja, zlasti v državah članicah, ki navedeno uredbo obsežno uporabljajo. Nemčija na primer trdi, da bi brez podaljšanja uporabe Uredbe (EU) 2022/2577, zlasti v zvezi s pospešitvijo postopka izdaje dovoljenj za projekte na področju energije iz obnovljivih virov in za povezano omrežno infrastrukturo, ki je potrebna za vključitev obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem, lahko prišlo do zamud pri nameščanju zmogljivosti za proizvodnjo vetrne energije na kopnem v višini približno 41 GW, ki bi tako lahko trajalo približno dve leti dlje, v nekaterih primerih pa bi bilo celo povsem ustavljeno. Upočasnil bi se tudi postopek izdajanja dovoljenj za številne načrtovane obsežne projekte prenosnih omrežij, ki naj bi se skupaj raztezala na več tisoč kilometrih, pri čemer naj bi zamude znašale od enega do treh let.

- (13) Eden od začasnih ukrepov, uvedenih z Uredbo (EU) 2022/2577, ki je prinesel pozitivne učinke in bi lahko tudi v prihodnje pomembno prispeval k pospešenemu uvajanju obnovljivih virov energije, je izpodbojna domneva, da so projekti na področju energije iz obnovljivih virov v prevladujočem javnem interesu ter služijo javnemu zdravju in varnosti, ki je določena v členu 3(1) navedene uredbe za namene določenih odstopanj, predvidenih v ustrezni okoljski zakonodaji Unije, razen kadar obstajajo jasni dokazi, da imajo taki projekti znatne škodljive vplive na okolje, ki jih ni mogoče ublažiti ali izravnati. Direktiva (EU) 2018/2001 je s svojim členom 16f uvedla izpodbojno domnevo, da so projekti na področju energije iz obnovljivih virov v prevladujočem javnem interesu ter služijo javnemu zdravju in varnosti, pri čemer je uporabljena ubeseditev skoraj identična besedilu člena 3(1) Uredbe (EU) 2022/2577. Zato uporabe člena 3(1) Uredbe (EU) 2022/2577 ni treba podaljšati, saj se bo taka izpodbojna domneva uporabljala na podlagi člena 16f Direktive (EU) 2018/2001.

- (14) Vendar člen 3(2) Uredbe (EU) 2022/2577 zahteva, da se daje prednost projektom, prepoznanim kot projekti v prevladujočem javnem interesu, kadar koli je v posameznih primerih potrebno usklajevanje pravnih interesov in kadar se s temi projekti uvajajo dodatni izravnalni ukrepi za varstvo vrst. Podobna določba ni vključena v Direktivo (EU) 2018/2001. Prvi stavek člena 3(2) Uredbe (EU) 2022/2577 lahko v trenutnih nujnih in še vedno nestabilnih energetske razmerah na energetskem trgu, s katerimi se sooča Unija, dodatno pospeši uvajanje projektov na področju energije iz obnovljivih virov, saj od držav članic zahteva, da te projekte na področju energije iz obnovljivih virov spodbujajo tako, da jim v okviru postopkov držav članic za načrtovanje in izdajo dovoljenj dajejo prednost pri obravnavi različnih nasprotujočih si interesov, ki presegajo okoljske zadeve. Poročilo Komisije je pokazalo vrednost prvega stavka člena 3(2) Uredbe (EU) 2022/2577, ki priznava relativni pomen uvajanja energije iz obnovljivih virov v trenutnih težkih energetske razmerah tudi širše kot zgolj v okviru posebnih ciljev odstopanj, določenih v direktivah iz člena 3(1) Uredbe (EU) 2022/2577. Zaradi posebej težkih razmer na področju oskrbe z energijo, s katerimi se trenutno sooča Unija, je primerno podaljšati uporabo člena 3(2) Uredbe (EU) 2022/2577, da se v okviru usklajevanja pravnih interesov, ki ga izvajajo organi za izdajo dovoljenj ali nacionalna sodišča, ustrezno prizna ključna vloga obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v boju proti podnebnim spremembam in onesnaževanju ter pri zniževanju cen energije, zmanjševanju odvisnosti Unije od fosilnih goriv in zagotavljanju zanesljivosti oskrbe v Uniji. Hkrati je prav tako primerno ohraniti okoljske zaščitne ukrepe, da se za projekte, ki so priznani kot projekti v prevladujočem javnem interesu, sprejmejo ustrezni ukrepi za ohranjanje vrst, podprti z zadostnimi finančnimi sredstvi.

- (15) Kot je razvidno iz poročila Komisije, obstajajo izzivi pri uporabi še enega pogoja za uporabo posebnih odstopanj, predvidenih v okoljski zakonodaji Unije, in sicer zahteve glede neobstoja drugih alternativnih rešitev. Taki izzivi omejujejo praktično uporabnost izpodbojne domneve, da so projekti na področju energije iz obnovljivih virov, njihova priključitev na omrežje, s tem povezano omrežje in sredstva za skladiščenje v prevladujočem javnem interesu, saj je precej težko dokazati, da določenega projekta ne bi bilo mogoče izvesti drugje, če je treba upoštevati ozemlje celotne države, še toliko bolj pa, če je treba upoštevati druge tehnologije za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Zato je za pospešitev uvajanja obnovljivih virov energije, njihovo priključitev na omrežje in izgradnjo omrežne infrastrukture, potrebne za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem, kar je ključni cilj, priznan v sporočilu Komisije z dne 28. novembra 2023 z naslovom „Omrežja, manjkajoči člen – akcijski načrt EU za omrežja“, za namen te uredbe primerno določiti, kako je mogoče doseči pogoje za uporabo posebnih odstopanj, predvidenih v okoljski zakonodaji Unije, v zvezi s področjem uporabe ustreznih alternativnih pogojev, ki jih je treba upoštevati. Zlasti za namene ustreznega okoljskega prava Unije je pri potrebni presoji posameznih primerov za ugotavljanje, ali so pri določenem projektu na področju energije iz obnovljivih virov ali projektu omrežne infrastrukture, ki je potreben za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem, na voljo zadovoljive alternativne rešitve, treba določiti, da lahko področje uporabe ocene alternativnih rešitev zajema rešitve, ki zagotavljajo doseganje istih ciljev kot zadevni projekt v enakem ali podobnem časovnem okviru in brez bistveno višjih stroškov.

Pri primerjavi časovnega okvira in stroškov zadovoljivih alternativnih rešitev bi morale države članice upoštevati potrebo po pospešenem in stroškovno učinkovitem uvajanju energije iz obnovljivih virov in omrežne infrastrukture, ki je potrebna za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem, v skladu s prednostnimi nalogami, določenimi v njihovih celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih ter posodobitvah teh načrtov, predloženih na podlagi Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta⁴, ter pričakovano hitrost uresničitve teh prednostnih nalog. Taka začasna določitev je upravičena glede na trenutne razmere na energetskih trgih, da se olajša uvajanje obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in povezane omrežne infrastrukture, s čimer se prizna njihova vloga pri boju proti podnebnim spremembam in onesnaževanju, znižanju cen energije, zmanjšanju odvisnosti Unije od fosilnih goriv in zagotavljanju zanesljivosti oskrbe Unije.

⁴ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

- (16) Države članice se pri uporabi ustreznega odstopanja, predvidenega v Direktivi Sveta 92/43/EGS⁵, soočajo z dodatnimi izzivi v zvezi z zahtevo po sprejetju izravnalnih ukrepov v zvezi z obratom ali napravo za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ali povezano omrežno infrastrukturo, ki je potrebna za vključitev obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem. Taki dodatni izzivi lahko povzročijo znatne zamude. Da bi pospešili takšne projekte in obenem ohranili visoko raven varstva okolja, je za namen te uredbe zato ustrezno določiti, da se izravnalni ukrepi lahko izvajajo vzporedno z izvajanjem projekta pod strogimi pogoji. Naslednji pogoji, in sicer, da ekološki procesi, ki so bistveni za vzdrževanje strukture in funkcij območja, niso nepopravljivo prizadeti pred uvedbo izravnalnih ukrepov in da celovita usklajenost omrežja Natura 2000 ni ogrožena, zagotavljajo ohranjanje okoljske celovitosti območja in zagotavljanje visoke ravni varstva območij Natura 2000. Takšna začasna določitev je upravičena glede na trenutne razmere na energetskih trgih, da se olajša uvajanje obratov ali naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in povezane omrežne infrastrukture.

⁵ Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L 206 22.7.1992, str. 7).

- (17) Še ena določba, ki bi lahko znatno pospešila uvajanje obnovljivih virov energije, je člen 5(1) Uredbe (EU) 2022/2577. Navedeni člen določa največ šestmesečni rok za nadomestitev stare zmogljivosti z novo v obstoječih obratih za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Nadomestitev stare zmogljivosti z novo v obstoječih obratih za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov daje veliko možnosti za hitro povečanje proizvodnje energije iz obnovljivih virov, kar bi omogočilo zmanjšanje porabe plina. Omogoča nadaljnjo uporabo lokacij z velikim potencialom za energijo iz obnovljivih virov, kar zmanjšuje potrebo po določitvi novih lokacij za projekte na področju energije iz obnovljivih virov. Nadomestitev stare zmogljivosti vetrne elektrarne z učinkovitejšimi turbinami običajno omogoča ohranitev ali povečanje obstoječe zmogljivosti z manj turbinami, ki pa so večje in učinkovitejše. Prednosti nadomestitve stare zmogljivosti z novo so tudi že obstoječ priključek na omrežje, verjetno večja sprejemljivost za javnost in poznavanje vplivov na okolje.

- (18) Komisija je pri pregleduna podlagi Uredbe (EU) 2022/2577 ugotovila, da obstajajo možnosti za nadaljnjo racionalizacijo postopka izdaje dovoljenj, ki se uporablja za nadomestitev stare zmogljivosti z novo pri projektih na področju energije iz obnovljivih virov, zlasti v državah članicah z več možnostmi za tovrstno nadomestitev. Z Direktivo (EU) 2023/2413 je bilo v Direktivo (EU) 2018/2001 vključenih več določb v ta namen, vključno z najdaljšimi roki za postopke izdaje dovoljenj. S členom 16b Direktive (EU) 2018/2001 je bil uveden rok največ enega leta za nadomestitev stare zmogljivosti z novo pri projektih na področju energije iz obnovljivih virov zunaj območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije, s členom 16a navedene direktive pa šestmesečni rok za projekte na področju energije iz obnovljivih virov na območjih za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije. Glede na to, da se rok za določitev območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije izteče 27 mesecev po začetku veljavnosti Direktive (EU) 2018/2001 (kar pomeni, da bi bilo treba območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije določiti do 20. februarja 2026), in kljub temu da se taka območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije lahko določijo prej, je primerno podaljšati uporabo člena 5(1) Uredbe (EU) 2022/2577. Tako podaljšanje vključuje ciljno usmerjeno spremembo področja uporabe člena 5(1) Uredbe (EU) 2022/2577, da se omeji na območja, določena na podlagi člena 6 Uredbe (EU) 2022/2577. Podaljšanje uporabe člena 5(1) navedene uredbe bi ob uporabi člena 6 navedene uredbe zagotovilo takojšnjo uporabo ambicioznega roka za izdajo dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo pri projektih na področju energije iz obnovljivih virov, ki se nahajajo na posebnih območjih, ki so jih države članice prostovoljno določile na podlagi Uredbe (EU) 2022/2577, medtem ko bi se za preostalo ozemlje pri projektih na področju energije iz obnovljivih virov uporabljali najdaljši roki za nadomestitev stare zmogljivosti z novo iz Direktive (EU) 2018/2001. To je tudi v skladu z razlikovanjem med območji za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije in območji brez takega statusa, uvedenim z Direktivo (EU) 2023/2413.

- (19) V skladu s členom 6 Uredbe (EU) 2022/2577 imajo države članice možnost, da pod določenimi pogoji za zagotovitev varstva okolja uvedejo izvzetja iz nekaterih obveznosti presoje, določenih v okoljski zakonodaji Unije, za projekte na področju energije iz obnovljivih virov ter projekte na področju skladiščenja energije in električnih omrežij, ki so potrebni za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem. Uporaba člena 6 Uredbe (EU) 2022/2577 je za države članice neobvezna. Navedeni člen zagotavlja državam članicam učinkovito orodje za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov in povezanih infrastrukturnih projektov ob skrbnem usklajevanju potrebe po veliko hitrejšem uvajanju obnovljivih virov energije in potrebe po zaščiti okoljsko občutljivih območij. Kot je pojasnjeno v poročilu Komisije, je člen 6 Uredbe (EU) 2022/2577 v državah članicah, ki so ga uporabile, prinesel oprijemljive pozitivne rezultate tako v smislu števila uspešnih projektov na področju obnovljivih virov energije in električnih omrežij, ki se uvajajo, kot v smislu potenciala za pospešitev uvajanja obnovljivih virov energije in skrajšanja časa za postopek izdaje dovoljenj. Po ugotovitvah poročila Komisije bi na podlagi ocen, ki so jih predložili deležniki in države članice, ta pospešitev lahko znašala od nekaj mesecev pa celo do treh let za projekte na morju.

- (20) Glede na dokaze, zbrane v poročilu Komisije, se ob upoštevanju napetih razmer v zvezi z oskrbo na trgih energije zdi podaljšanje uporabe člena 6 Uredbe (EU) 2022/2577 nujno za zagotovitev takojšnje močne pospešitve uvajanja projektov na področju energije iz obnovljivih virov. Ta člen lahko za omejeno obdobje soobstaja – in bi moral soobstajati – z določbami iz Direktive (EU) 2018/2001 v zvezi z določitvijo območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije ter območij za infrastrukturo za omrežje in za shranjevanje, ki je potrebna za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem in na noben način ne preprečuje določitve takih območij.

- (21) V skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 morajo države članice v roku 27 mesecev od začetka veljavnosti Direktive (EU) 2023/2413 določiti območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije za eno ali več vrst obnovljivih virov energije. Čeprav imajo države članice možnost določiti območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije, že odkar je Direktiva (EU) 2023/2413 začela veljati, in jim ni treba čakati do roka za njen prenos, je za to določitev potreben čas, za katerega se pričakuje, da bo daljši od časa, potrebnega za določitev območij, namenjenih za energijo iz obnovljivih virov ali za omrežna območja iz člena 6 Uredbe (EU) 2022/2577. Navedeni člen namreč ne zahteva, da se v okviru načrta za določitev območij za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije vnaprej določijo ustrezna pravila za ta območja o učinkovitih blažilnih ukrepih, ki jih je treba sprejeti za postavitev obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in shranjevanje energije na isti lokaciji na teh območjih, in ne uvaja posebnih postopkov, ki bi jih bilo treba upoštevati na teh območjih. Zato bi bilo treba za dodatno olajšanje gradnje projektov na področju energije iz obnovljivih virov v začasnem obdobju podaljšati uporabo člena 6 Uredbe (EU) 2022/2577, da bodo lahko države članice na racionaliziran način določile posebna območja, ne da bi to posegalo v možnost, da hkrati določijo območja za pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije na podlagi Direktive (EU) 2018/2001, da se zagotovi, da bodo taka območja vzpostavljena v roku iz navedene direktive.

- (22) Direktiva (EU) 2018/2001 vključuje določbo, ki državam članicam omogoča, da pod določenimi pogoji določijo območja za infrastrukturo za omrežje in za shranjevanje, ki je potrebna za vključitev energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem. Glede na neobvezno naravo člena 6 Uredbe (EU) 2022/2577 in člena 15e Direktive (EU) 2018/2001 ni pravnega tveganja protislovja, saj se lahko države članice v obdobju uporabe navedene uredbe odločijo, katero določbo bodo uporabile, ali celo uporabijo obe, da bi hkrati določile različna omrežna območja v skladu z različnimi pogoji iz navedenih pravnih aktov.
- (23) Določbe Konvencije Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (UN/ECE) o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah (v nadaljnjem besedilu: Aarhuška konvencija) glede dostopa do informacij, udeležbe javnosti pri odločanju in dostopa do pravnega varstva v okoljskih zadevah, zlasti pa obveznosti držav članic v zvezi z udeležbo javnosti in dostopom do pravnega varstva, se uporabljajo še naprej.

- (24) Načelo energetske solidarnosti je splošno načelo prava Unije in se uporablja za vse države članice. Pri izvajanju načela energetske solidarnosti predlagani ukrepi omogočajo čezmejno porazdelitev učinkov hitrejšega uvajanja projektov na področju energije iz obnovljivih virov. Ukrepi se uporabljajo za naprave za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov v vseh državah članicah in zajemajo širok nabor projektov. Glede na stopnjo povezanosti trgov energije v Uniji bi morale kakršno koli povečanje uvajanja energije iz obnovljivih virov v posamezni državi članici koristiti tudi drugim državam članicam v smislu zanesljivosti oskrbe in nižjih cen. Prispevati bi morale k pretoku električne energije iz obnovljivih virov čez meje na območja, kjer je to najbolj potrebno, in zagotoviti, da se bo poceni proizvedena električna energija iz obnovljivih virov izvažala v države članice, v katerih je proizvodnja električne energije dražja. Poleg tega bodo novo nameščene zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov v državah članicah vplivale na splošno zmanjšanje povpraševanja po plinu povsod v Uniji.

- (25) V skladu s členom 122(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) lahko brez poseganja v druge postopke, predvidene v Pogodbah, Svet na predlog Komisije in v duhu solidarnosti med državami članicami odloči o ukrepih, ki ustrezajo gospodarskim razmeram, zlasti ob hudih težavah pri oskrbi z nekaterimi izdelki, zlasti na področju energetike. Glede na navedeno se nujne in še vedno nestabilne energetske razmere ter nujna potreba po takojšnji pospešitvi uvajanja obnovljivih virov energije kot instrumenta za ublažitev še vedno prisotnih tveganj za zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji in nestanovitnosti cen energije lahko štejejo za razmere, opisane v členu 122(1) PDEU. Poleg tega je treba upoštevati bližajoči se konec mandata Evropskega parlamenta, čas, ki je potreben za sprejetje zakonodaje po rednem zakonodajnem postopku, ter potrebo držav članic in vlagateljev po predvidljivosti in pravni varnosti v zvezi s pravnim okvirom. V odziv na trenutne razmere je treba uporabo nekaterih določb Uredbe (EU) 2022/2577 podaljšati za eno leto in dodati novo določbo, zato je upravičeno, da je pravna podlaga te uredbe člen 122(1) PDEU.

- (26) Potrebno je takojšnje ukrepanje, saj se bo Uredba (EU) 2022/2577 30. junija 2024 prenehala uporabljati, vlagateljem in organom pa je treba čim prej pojasniti, kateri pravni okvir se bo uporabljal po tem datumu, da bodo lahko ustrezno sprejeli odločitve o naložbah in načrtovali svoje projekte. Zato je primerno sprejeti pravni akt o podaljšanju uporabe navedene uredbe nekaj mesecev pred koncem njene uporabe. Poleg tega bi morala ta uredba zaradi vključene nove določbe nujno začeti veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
- (27) Uporaba ustreznih določb bi se morala začasno podaljšati, in sicer bi morale skupaj z novo določbo veljati do 30. junija 2025.
- (28) Ker cilja te uredbe države članice ne morejo zadovoljivo doseči same, temveč se zaradi obsega in učinkov ukrepa lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (29) Uredbo (EU) 2022/2577 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti –

SPREJEL NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1
Spremembe Uredbe (EU) 2022/2577

Uredba (EU) 2022/2577 se spremeni:

(1) v členu 1 se drugi odstavek nadomesti z naslednjim:

„Ta uredba se uporablja za vse postopke za izdajo dovoljenj, ki se začnejo v obdobju njene uporabe, in ne posega v nacionalne določbe, ki določajo krajše roke od tistih iz člena 5(1).“;

(2) v členu 3 se odstavek 2 nadomesti z naslednjim:

„2. Države članice pri projektih, ki so priznani kot projekti v prevladujočem javnem interesu, zagotovijo, da se v postopku načrtovanja in izdaje dovoljenj pri tehtanju pravnih interesov v posameznem primeru da prednost gradnji in delovanju obratov in naprav za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov ter razvoju povezane omrežne infrastrukture. Do 30. junija 2024 se v zvezi z varstvom vrst prejšnji stavek uporablja le, če in v kolikor se izvajajo ustrezni ukrepi za ohranjanje vrst, ki prispevajo k ohranjanju ali obnovitvi ugodnega stanja ohranjenosti populacij vrst, in če so za to na voljo zadostna finančna sredstva in območja.“;

(3) vstavi se naslednji člen:

„Člen 3a

Pomanjkanje alternativnih ali zadovoljivih rešitev

1. Pri presoji, ali za projekt za obrat ali napravo za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in njegovo priključitev na omrežje ni zadovoljivih alternativnih rešitev, za namene člena 6(4) in člena 16(1) Direktive 92/43/EGS, člena 4(7) Direktive 2000/60/ES in člena 9(1) Direktive 2009/147/ES se ta pogoj lahko šteje za izpolnjenega, če ni zadovoljivih alternativnih rešitev, ki bi omogočale doseganje istega cilja kot zadevni projekt, zlasti glede razvoja enake zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov z enako energetske tehnologijo v enakem ali podobnem časovnem okviru in brez bistveno višjih stroškov.
2. Pri presoji, ali za projekt omrežne infrastrukture, ki je potrebna za vključitev obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem, ni zadovoljivih alternativnih rešitev za namene člena 6(4) in člena 16(1) Direktive Sveta 92/43/EGS, člena 4(7) Direktive 2000/60/ES in člena 9(1) Direktive 2009/147/ES, se ta pogoj lahko šteje za izpolnjenega, če ni zadovoljivih alternativnih rešitev, ki bi omogočale doseganje istega cilja kot zadevni projekt v enakem ali podobnem časovnem okviru in brez bistveno višjih stroškov.

3. Države članice lahko pri izvajanju izravnalnih ukrepov za projekt za obrat ali napravo za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in povezano omrežno infrastrukturo, ki je potrebna za vključitev obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem, za namene člena 6(4) Direktive 92/43/EGS dovolijo, da se taki izravnalni ukrepi izvajajo vzporedno z izvajanjem projekta, razen če obstajajo jasni dokazi, da bi določen projekt nepopravljivo prizadel ekološke procese, ki so bistveni za vzdrževanje strukture in funkcij območja, ter ogrozil celovito usklajenost omrežja Natura 2000, preden se vzpostavijo izravnalni ukrepi. Države članice lahko dovolijo, da se ti izravnalni ukrepi sčasoma prilagodijo glede na to, ali se v kratkoročnem, srednjeročnem ali dolgoročnem obdobju pričakujejo znatni negativni učinki“;

(4) v členu 5 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

- „1. Postopek izdaje dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo pri projektih na področju energije iz obnovljivih virov, ki se nahajajo na območju, ki je namenjeno za energijo iz obnovljivih virov ali za omrežno območje iz člena 6, vključno z dovoljenji v zvezi z nadgradnjo sredstev, potrebnih za njihovo priključitev na omrežje, kadar se zaradi nadomestitve stare zmogljivosti z novo poveča zmogljivost, traja največ šest mesecev, vključno s presojami vplivov na okolje, kadar to zahteva ustrezna zakonodaja.“;

- (5) člen 8 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 8

Roki za postopek izdaje dovoljenj za nadomestitev stare zmogljivosti z novo v elektrarnah, ki izkoriščajo obnovljive vire energije, na območjih, namenjenih za energijo iz obnovljivih virov ali za omrežna območja iz člena 6

Pri določanju rokov iz člena 5(1) se v rokih ne upošteva naslednji čas, razen če sovпада z drugimi upravnimi stopnjami postopka izdaje dovoljenj:

- (a) čas, v katerem se elektrarne, njihovi priključki na omrežje in povezana omrežna infrastruktura, potrebna za zagotovitev stabilnosti, zanesljivosti in varnosti omrežja, gradijo ali nadomeščajo z novo zmogljivostjo, in
- (b) čas za upravne stopnje, potrebne za velike nadgradnje omrežja zaradi zagotavljanja stabilnosti, zanesljivosti in varnosti omrežja. “;

- (6) v členu 10 se doda naslednji odstavek:

„Člen 1, člen 2, točka 1, člen 3(2), člen 3a, člen 5(1), člen 6 in člen 8 pa se uporabljajo do 30. junija 2025.“.

Člen 2

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba se uporablja od 1. julija 2024.

Člen 1, točka 3, pa se uporablja od datuma začetka veljavnosti.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V ...,

Za Svet

predsednik/predsednica
